

de vel ogsaa en Livsanskuelse, som de saa bærer ved sig selv uden noget Hensyn til, hvad Bisper og Præster og andre Autoriteter, som man paaberaaber sig saa meget fra dette Sted, siger; og det kunde være, at det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen og den højtærede Socialminister vilde blive ret forfærdede, hvis de fik rigtig Besked om, hvor mange Lægfolk der staa saaledes i det. Men der er andre Lægfolk, som reagerer derimod og siger: Vi vil ikke gaa med nogen anden Anskuelse om disse Ting end den, som vi aabent kan vedkende os overfor Alverden i alle vore Forhold, ogsaa naar vi staa ved Døbefonten. Og det er den Tankegang, der har slaaet saa stærkt igennemovre paa Ryslingeegnen, og selv om Strømningerne derovre i første Omgang kommer til at staa som den svage Part overfor en haandfast Regering paa det aandelige Omraade, skal den Tid nok komme, da de bliver de stærkeste.

Den højtærede Socialminister bebrejdede mig i et Afsnit af sin Tale, at jeg ingen Realitetssans havde, men den højtærede Minister har selv paa adskillige Punkter bevist, at han ingen Realitetssans har, f. Eks. ved sin Udtalelse om, at han frygtede en kirkelig Valgkamp som noget af det uhyggeligste af alt. Ja, jeg vil give den højtærede Minister Ret, hvis en kirkelig Valgkamp vilde komme til at forløbe saaledes, som han udmaler sig det i sin Fantasi. Den højtærede Minister siger: Hvad vilde det ikke sige, om vi skulde ud paa Vælgermøder og diskutere Jomfrufødselen? Jeg kan trøste den højtærede Socialminister med, at det vil ikke ske, selv om vi kommer til at staa i en Valgsituation, der drejer sig om et fremtrædende kirkeligt Spørgsmaal. Hvis den højtærede Socialminister kom ud paa Landet — jeg er jo Landborepræsentant og kender Forholdene paa Landet bedst — og gav sig til at fremsætte sine Anskuelser om Jomfrufødselen — de være, som de vil, jeg kender ikke det mindste til dem —, saa kan jeg forsikre den højtærede Minister, at det ikke vilde hjælpe ham det allerringeste, om han saa forsvandt i en Taagesky af Ord, for han vilde sikkert komme ud af Forsamlingen. Paa disse Omraader forstaaer det kristne Lægfolk lykkeligvis at skelne mellem det, der er Kirkens aandelige Værdier, det, som vi bærer i vore Hjarter, og

som vi ikke vil lade os afdisputere, og saa det, der kan kaldes Kirkens Organisation, Kirkens Udvortes. Hvis det f. Eks. drejer sig om et saa vigtigt Spørgsmaal som Kirkens Adskillelse fra Staten, ved Menigmand nemlig, at saa drejer det sig for ham ikke alene om et stort religiøst Anliggende, men først og fremmest om et stort kulturelt Anliggende. Det er et Spørgsmaal, som har med hele det danske Folks kulturelle Liv at gøre, alle ved, at det griber dybt ind i de aandelige og kulturelle Forhold i vort Land. Det vil man tale med den højtærede Socialminister om, og ganske vist kan det blive en meget jordisk Tale, men det vil sikkert ikke blive nogen helt uinteressant Debat for den højtærede Socialminister at komme ind i. Det andet derimod vil man mene, at den højtærede Socialminister kan holde for sig selv.

Der var et æret Medlem, jeg tror, det var min Partifælle Hr. Blang, som spurgte mig, om jeg troede, at Hr. J. C. Christensen vilde have gjort det, som den højtærede nuværende Kirkeminister har gjort. Jeg skal hertil svare, at det ved jeg ikke en Stavelse om, og jeg skal yderligere sige til det ærede Medlem Hr. Blang, at jeg kender Hr. J. C. Christensen saa nøje, at jeg ved, at hverken det ærede Medlem eller jeg nogen Sinde faar noget at vide derom.

Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen vilde henlede min Opmærksomhed paa, at der gennem det nittende Aarhundredes Kirkepolitik kan spores en fremtrædende Interesse for Samfundsfølelsen, for Fællesskabet, for den aandelige Enhed, og det ærede Medlem mente, at jeg ikke var kendt dermed. Det kan ogsaa godt være, men helt ukendt med det er jeg nu heller ikke, og jeg vil sige til det ærede Medlem, at hvis dette aandelige Fællesskab og denne aandelige Enhed skal slaa igennem, skal det være paa den fulde Friheds Grund, thi hvis man vil prøve at presse den frem gennem Tvangsbestemmelser, gennem Autoriteter o. s. v., vil det ikke lykkes, og det vil jeg beklage overordentlig meget, for jeg interesserer mig ogsaa meget for, at dette Fællesskab skal blive fremmet ikke alene indenfor vort Folk, men ogsaa mellem Landene.

Endvidere vil jeg sige til det ærede Medlem, at jeg har undret mig noget over, — jeg gentager, at jeg har den største